

Most, hogy a fiúk már felnőttek, és Rob meghalt, Lois egy társasházi apartmanba költözött Toronto egyik újabb vízparti lakóparkjában. Megkönnyebbült, hogy többé nem kell aggódnia a gyep, a falra szívósan felkúszó folyondár, a padlásra betörő, a kábelek szigetelését lerágó mókások és a furcsa zajok miatt. Ezt az épületet biztonsági rendszer védi, és csak a szoláriumban látni növényt, cserepest.

Margaret Atwood 33

TÁJBA VESZŐ

Lois örül, hogy sikerült akkora lakosztályt találnia, mely elég tágas a képeihez. Közelebb vannak egymáshoz, mint a házban voltak, de így európaibb az elrendezésük; csoportosítva, egymás fölött és mellett láthatók a falakon. Nem hagyományosan – egy a kanapé, egy a kandalló fölött, egy a hallban –, olyan távolságban, hogy az ne legyen tolakodó. Így jóval hatásosabbak. Látszik, hogy nem berendezési tárgyak.

Egyik sem nagy méretű, ami nem azt jelenti, hogy nem értékesek. Festmények, vázlatok és rajzok, olyan művésztől, akik sokkal kevésbé voltak ismertek, amikor Lois először vásárolt tőlük. A műveik később bélyegeken, az iskolaigazgatói irodákat díszítő reprodukciókon, kirakós játékokokon tűntek fel, vagy szépen nyomott naptárokon, melyeket a nagy cégek kevésbé fontos ügyfeleiknek küldtek karácsonyra. E művészek az I. világháború után és az 1930-as, '40-es években alkottak; tájképeket festettek. Loismak kilenc műve volt tőlük. Ilyenek: sziget egymásba fonódó fákkal és hullámok simított rózsaszínes kövekkel, több szigettel a háttérben; tó fákkal gyéren benőtt világos, durva sziklával; élénk színű bozótos folyópart, rajta egy piros és egy szürke kenuval; sárga őszi erdő az ágak közt foltokban látható tó jégkék csillogásával.

Lois választotta őket. A férjét nem érdekelték a művészetek, de belátta, hogy valamit kell tenni a falakra. Minden dekorációs döntést a nevére hagyott, miközben a pénzt, természetesen, ő adta. A gyűjteménye miatt Lois a barátai – főleg a férfiak – között híres lett arról, hogy jó érzéke van a művészeti befektetésekhez.

Pedig nem ezért vette meg a képeket. Azért vette meg őket, mert kellett neki. Kellott neki, ami bennük volt, bár akkoriban nem tudta megmondani, hogy mi az. Nem a békesség. A legkevésbé sem tartotta őket békésnek. Amikor rájuk néz, szavakkal ki nem fejezhető nyugtalanság fogja el. Noha nincsenek rajtuk emberek, még állatok sem, olyanok mintha valami vagy valaki vissza-, kifele tekintene belőlük.

Amikor tizenhároméves volt, Lois kenutúrára ment. Korábban csak egyik napról a másikra ruccant ki valahova. Ez hosszúnak ígérkezett, bele az „úttalan rengetegbe”, ahogy Cappie mondta. Lois első kenutúrája volt ez, és az utolsó.

Cappie vezette a tábort, amelybe Lois kilencéves kora óta járt.

34 Manitu¹-tábor volt a neve; az egyik a jobb lánytáborok közül, de nem a legjobb. A tehetősebb szülők iskoláskorú lányukat ilyen és ehhez hasonló táborba küldték nyaranta. Általában indián nevük volt, és lelkes, serény vezetőjük. Ezekben rendszeren megtanítottak úszni, vitorlást vezetni, kenuban evezni, esetleg lovagolni és teniszezni is. Ha nem ezt tette, akkor művészpalántaként csalé hamutartót korongozhattál anyukádnak – akkoriban dohányoztak az anyák –, vagy karkötőt fonhattál színes fonalakból.

Mindig vidámságot vártak tőled, már a reggelinél is. A hangos kiabálás, az asztal kanállal csapkodása nemhogy megengedett volt, jeles alkalmakkor még bátorították is. A csokoládéfogyasztást korlátozták a fogak és a bőr egészségének védelmében. Esténként vacsora után az étkezõben vagy a szünyogoktól hemzseggõ ünnepi tűzrakóhely körül közös éneklések voltak. Lois máig emlékszik az „Ó, te drága Klementina” és a „Kedvesem tengerjárón hál” teljes szövegére, és hogy a „tenger” szónál hullámozni kellett a kezekkel, a „hál”-nál arccal ráhajolni az egymásra fektetett tenyerekre. Sohasem fogja tudni elfelejteni ezeket, szomorítja el a gondolat.

Lois úgy véli, képes felismerni azokat a nõket, akik így táboroztak, és ez jól ment nekik. Máig erős a kézfogásuk; kisebb terpeszben, határozottan állnak; és végigmérnek, mennyire lennél jó a kenuban – elöl, nem hátul. Ők hátul ülnének. De úgy mondanák: a tatban.

A Manitu már nem létezik, de tudja, hogy vannak még ilyen táborok. Azon kevés dolgok közé tartoznak, amik nem sokat változtak. Ma használhatatlan tűzzománcot és ólomüveget készíthetsz elektromos kencéjükben, és amennyire barátai unokáinak csinálmányait ismeri, nem nõtt a mûvészi színvonal.

Lois, amikor a háború utáni első évben meglátta a Manitu-tábort, nagyon öregnek találta. A helyenként hiányos rönkborítású épületek, a meszelt kövekkel körülrakott zászlórúd, a napszitta szürke dokkok a kötélfonatokkal és rozsdás kikötõbilincsekkel, a kerekded petúniaágyás az irodaajtó mellett, mintha mindez a régmúlt hagyatéka volna. Valójában a század első évtizedeiben alapították Cappie szülei, akik – mint a hideg vízzel zuhanyozást – jellemerõsítõnek tartották a tábort, mely aztán örökségként és kötelezettségként szállt lányukra.

Lois késõbb átlátta, Cappie-nek mekkora erõfeszítésébe kerülhetett fenntartani a tábort a nagy gazdasági válság és a háború idején, amikor gyéren csordogált a pénz. Ha ez a dúsgazdagok tábora, nem csupán a jómódúaké,

akkor kevesebb gondja lett volna. De elegendő Öregcsaj – lányos anya – volt ahhoz, hogy az egész működőképes maradjon, ha nem is csilivili: a bútorzat ütött-kopott volt, a festés hámlott, a tetők beáztak. Az étkezõben ilyen Öregcsajok fakult fotói függtek. Gyapjú egybefüredõruhát viseltek megmutatva kövér, ragyás combjukat, vagy bő szoknyás, fura teniszruhában, 35 karjukat összefonva álltak.

Az étkezõben, a soha nem használt kandalló fölött, egy koszló kitõmött szarvasfej meredezett, amely valahogy fenevadnak látszott. Egyfajta kabala volt, Monty Manitunak hívták. Az idõsebb táborozók azt terjesztették róla, hogy kísértet űzi, és – miután leoltották a gyenge és megbízhatatlan világítást, vagy megint kikapcsolta egy generátorhiba – életre kel a sötétben. Lois egy ideig félt tõle, de aztán megszokta.

Cappie is ilyen volt. Hozzá kellett szokni. Negyven-, harmincöt- vagy ötvenéves lehetett. Ózbarna haja volt, amit mintha fazék pereménél vágtak volna hosszra. Elõrenyújtotta fejét, mely akár egy csirkéé, úgy ingott, miközben körbejárt a táboron a naplókát ellenõrizve és ezt-azt kipécézve bennük. Akárcsak Lois lelkésze, õ is sokat mosolygott és idegeskedett, mert azt akarta, hogy minden jól menjen, neki is fakult bőre és vékony nyaka volt. De mindez eltűnt, mihelyt Cappie éneklést vagy mást vezetett. Akkor boldog volt, magabiztos, és egyszerű arca szinte ragyogott. Örömet akart okozni. Ilyenkor szerették, máskor csupán bíztak benne.

Sok olyan dolog volt a Manitu-táborban, amit kezdetben Lois nem szeretett. Utálta az ebédlõ hangzavarát, a kanálcsapkodást, a nagy énekléseket, amelyek élvezetét azzal kellett kimutatnod, hogy üvöltesz. Otthon náluk nem dívott a hangoskodás. Utálta, hogy szabályos idõközönként levelekben kell beszámolnia a szüleinek, hogy jól érzi magát. Olyan sokba került a táborozása, hogy nem panaszkodhatott.

Nem szívesen vetkõzött a szobatársai elõtt, még félhomályban sem, pedig oda se figyeltek rá; aludni se volt jó nyolcadmagával egy bungalóban, amikor egyesek horkoltak, mert begyulladt a mandulájuk vagy megfáztak, mások sírtak, mert rémeset álmodtak vagy bepisiltek. Alul bezárva érezte magát az emeletes ágyon, fölül félt, hogy lezuhan – enyhe tériszonya volt. Betegen került haza, és gyanította, hogy a szülei jobban érezték magukat, míg nem volt otthon, pedig az anyja hetente megírta, mennyire hiányzik nekik. Mindez akkor történt, amikor kilencéves volt. Mire tizenhárom lett, az egészet megszerette. Addigra „rég motoros” lett.

Lucy volt a legjobb barátja a táborban. Loismak megvoltak a téli barátai, amikor iskolába járt, viszkettették a gyapjúholmik, és már délután besötétedett. A nyári barátja azonban Lucy volt.

Ő a második évben jelent meg, amikor Lois tízéves volt, és Poszáta. Cinkék, Poszáták, Hollók, Jégmadarak – ezeket a neveket kapták a korcsoportok a Manitu-tábor törzsi rendszerében. Abban az időben, emlékszik Lois, a lányok madarak, a fiúk négy lábúak nevét kapták (például, Farkasok), de némelyik állat –
36 a keselyű vagy a hiéna, a görény és a patkány – szóba sem jöhetett.

Lois segítette Lucynek kipakolni a kis bőröndjét, összehajtvja polcra tenni a ruháit, és megvetni az ágját. Maga fölél költöztette az emeletes ágyon, hogy szemmel tudja tartani. Rögtön látta, hogy Lucy sok szabály alól kivétel, és máris tulajdonjogot formált rá.

Lucy az Egyesült Államokból jött, ahonnan a képregények és a filmek. Nem annak a három városnak – New York, Hollywood, Buffalo – az egyikéből jött, amelyről Lois tudott, hanem Chicagóból. A házuk a tóparton állt, kapuja és nagy kertje volt. Állandó szobalányuk volt. Loisékhöz hetente kétszer jött egy takarítónő.

Az egyetlen ok, amiért Lucy ebbe a táborba küldték (kissé gúnyos, lenéző pillantást vetett a bungalóra, megsértve és elszomorítva Loist), az volt, hogy az anyja lánykorában ide járt táborozni. Valaha kanadai volt, de férjhez ment egy illetőhöz, aki az egyik szemén kötést viselt, mint egy kalóz. A háborúban sérült meg. „Srapnel” vetette oda lazán Lucy. Lois – aki nem tudta, mi az – úgy le volt nyűgözve, hogy csak nyelt egy nagyot. A saját ép, kétszemű apja, ehhez képest nagyon átlagos volt.

– Az én apám tud golfozni – próbált büszkélkedni.

– Mindenki tud golfozni – mondta Lucy. – Anyám is.

Lois anyja nem tudott. Lois megmutatta Lucynek a kinti épületeket és a dokkot, majd az étkezőben Monty Manitu vészjóslo fejét, de előre tudta, hogy egyiktől se lesz elragadtatva.

Nehezen indult a dolog, de Lucy megértő volt, és ugyanazzal a könnyed vállrándítással vette tudomásul a Manitu-tábort, amellyel általában a dolgokat fogadta. Ebből is a legtöbbet fogja kihozni, folyton emlékeztetve Loist, hogy pontosan ezt teszi.

Azonban voltak dolgok, amiket Lois tudott, Lucy nem. Lucy minden szűnyogcsípését elvakarta, és hogy bekenjék, az orvosiba kellett vinni. Vitorlázás közben levette a pólóját, és bár a segítőkük, miután meglátta, visszavetette vele, addigra csúnyán leégett. Olyan rákvörösre, hogy ijesztő fehéren virított fürdőruhája X-pántjának nyoma. Később megengedte Loistnak, hogy lehúzza válláról a hámló bőrfoltokat. Amikor a „Pacsirta, csábos pacsirtát” énekelték, a francia szöveg egyetlen szavát sem tudta. A különbség az volt, hogy Lucy nem zavarta, ha nem tudott valamit, Loist igen.

A következő és az azutáni teleken Lucy és Lois leveleztek egymással. Mindketten egyikék voltak, amit abban az időben hátránynak vélték, ezért úgy írtak egymásnak, mintha testvérek, sőt ikrek volnának. Loistnak kicsit

meg kellett erőltetni magát e téren, mert míg Lucy aranyszőke volt, áttetsző bőrrű, nagy kék babaszemekkel, ő átlagos barna, szeplős és nyakigláb. Háttal egymáshoz tapadó L-betűkkel írták alá leveleiket, hasonlóan a törülközőkön látható monogramokhoz. Írásban sokkal érzelmesebbek voltak, mint élőszóban bármikor, és amikor ismét találkoztak, az mindig megdöb- 37 bentő volt, mert olyan sokat változtak. Főleg Lucy. Úgy látszott, mintha lökésszerű adagokban növekednének. Újabb viszontlátáskor elsőre alig tudtak megszólalni.

De Lucy mindig tartogatott egy-két meglepetést, valami csodát, amit megmutathatott. Az első évben elővett egy fotót, apró tüllszoknyában volt rajta, a haja kontyban, aztán körülpiruettezta a dokkot, hogy Lois lássa, hogyan kell balettozni, és eközben majdnem elesett. A következő évben felhagyott ezzel, és lovagolni kezdett. (A Manitu-táborban nem voltak lovak.) Az ezután következő évben elváltak a szülei, majd kapott egy kétszemű nevelőapát, és új házba költöztek, de a szobalány a régi maradt. A rákövetkező évben – mikor Poszátákból Hollókká léptek elő – jött meg a havivérzése, mindjárt az első héten. Ketten elcsentek pár gyufát az egyik segítőtől, aki titokban dohányzott, és szürkületkor a zseblámpájuk fényénél tüzet raktak a legtávolabbi melléképület mögött. Már kitanulták a tábori mesterséget, bármilyen tüzet meg tudtak gyújtani. Akkor, ott elégették Lucy egyik egészségügyi betétjét. Lois nem tudja, miért tették, és melyikük ötlete volt. De emlékszik arra a mély meglepedésre, melyet a lángoló vatta és a sístergő vér láttán érzett, mintha valami néma szertartást vittek volna véghez.

Nem kapták el őket, de egyébként se buktak le táborbeli kihágásaik közben. Lucy nagyon figyelt, és nagyon meggyőzően tudott hazudni.

Idén Lucy megint más: lassúbb, ábrándos. Már nincs kedve kilógni sötétedés után, cigit lopni a segítőtől, csakival üzletelni. El-elréved, és reggelente nehéz felébreszteni. Nem szereti a nevelőapját, de az édesapjánál se lakna szívesen, akinek új felesége van. Úgy véli, az anyjának viszonya van egy orvossal, nem tudja biztosan, de látta őket smárolni az illető autójában, kinn a kocsifelhajtón, amikor nem volt otthon a nevelőapja. Aki meg is érdemli. Utálja a magániskolát. Van egy fiúbarátja, aki tizenhatéves, és kertészinasként dolgozik. A kertben ismerte meg. Elmondja Loznak, milyen a csókja: kezdetben gumi-szerű, de aztán teljesen elalél tőle. Megtiltották, hogy találkozzon vele, és bentlakásos iskolával fenyegetik. El akar menekülni otthonról.

Lois keveset tud felhozni viszonzásul. Az élete békés és kielégítő, de boldogságról nemigen van szó. Te olyan szerencsés vagy – mondja neki Lucy kissé fölényesen. Azt is mondhatná, unalmas, mert Lois pontosan így érzi magát ettől.

Mivel Lucyt nem érdekli a kenutúra, Lois kénytelen leplezni a saját izgalmát. Az indulás előtti estén, éppoly kelleetlenül vánszorog és ül le nagyot sóhajtva a tábortűzhöz, mint Lucy.

38

Cappie, a csapatfőnök és a segítők minden túra előtt útra bocsátó szertartást rendeztek a kenuzóknak. Cappie rúzzsal három vörös csíkot húzott az orcáira. Olyan lett, mint akit három ujjal jobbról-balról megkarmoltak. Tintával kék kört rajzolt a homlokára, a feje köré összecsavart kendőt kötött, mögé fodros végű madártollakat tűzött, és betekerte magát egy piros-fekete csíkos pokrócba. A csak két vörös csíkot viselő segítők, szintén pokrócban, a tam-tamokat, a töombsajtok fadobozára feszített és szögelt bőroket ütötték. Cappie volt a törzsek nagyfőnöke, és amikor egyik karját felemelve belépett középre, mindenkinek „Uff”-ot kellett kiáltania.

Lois némi rosszérzéssel gondol vissza erre. Ennél sokkal többet tud az indiánokról. Tudja, például, hogy valójában nem indiánnak kéne nevezni őket. Van elég bajuk, és akkor mások még a nevükkel és az öltözékükkel hamiskodnak. Mondhatni, meglopják őket.

De arra is emlékszik, amikor még nem volt tudatában ennek. Hajdanán szerette a tábortűzet, a fény villódzását az arcok gyűrűjében, a tam-tam utáztatok hangját, amely erős volt és hirtelen, akár egy riadt szívdobbanás; szerette Cappie-t pokrócosan és tollakkal, ahogy – amilyennek egy törzsfőnöknek lennie kell – ünnepélyesen felemeli a kezét, és azt mondja: „Hollóim, üdvözöllek benneteket”. Nem volt idéttlen, nem volt nevetséges. Akkor indián akart lenni ő is. Szívós, romlatlan, és őslakos.

„A Nagy Vízre szálltok” – mondja Cappie. Úgy képzei, mint a többiek is, hogy így beszélnek az indiánok. „Ember nem járta vidékre lépsz. Több Holdat megélsz.” Ez nem igaz. Csak egy hétre mennek, szó sincs holdfogyatkozásokról és -töltékről. A kenutúra útvonala ismert, bejelölték a térképen, és az évről évre használt, névvel ellátott sátorozó helyeken fognak megállni útközben. De mikor Cappie így beszél – Lucy hiába vonja fel a szemöldökét – Lois érzi a tágas vízfelszín, az elnyúló partok beláthatatlan, kissé ijesztő méretét.

„Füzérszám hozzatok kagylópénzt!” – mondja Cappie. „Háborúzzatok ügyesen, harcosaim, szerezzetek sok skalpot!” Ez is túlzás: úgy tesz, mintha fiúk volnának, és vérszomjasak. Sehogysé illik rézbőrű lányokhoz az a felhívás. És maga a játék sem.

Mind egyiküknek fel kell állnia és előrelépnie, hogy egy-egy vörös csíkot kapjanak az orcáikra. Azt mondja nekik, őseik példáját kell követniük – emlékezik Lois lakása ablakán kínézve –, és eszébe jutnak az anyja toalettasztalán látott régi, megbarnult fényképek: a keménygalléros, fekete kabátos, marcona

férfiak, és a fűzöt, fodros ruhát és berakott haját viselő merev nők, akiknek soha, eszük ágában se volt kenuban kievezni egy tóra.

A szertartás végén egymás kezét fogva mindannyian körbeállták a tűzrakóhelyet, és napzárót énekeltek. Nem hangzott túl indiánosan, gondolja Lois. Úgy hangzott, mint valami takarodó egy katonai helyőrségen vagy egy filmben. De Cattie sose gondolkodott összefüggő rendszerben, vagy törődött a történelmi hűséggel.

39

Másnap reggeli után a nagydokkból indultak útra hármasával négy kenuban. A rúzscsíkok még nem koptak le teljesen, múló leégésnyomoknak látszanak. Fehér vitorlázósapkát vettek fel a nap ellen, sűrűn csíkozott pólót és világos, visszahajtott szárú, bő shortot viselnek. A középső evezős térdel, fenekét az összetekert hálósákokra támasztva. Két segítő van velük, Pat és Kip. Pat mindig észnél van, Kip kissé befolyásolható és könnyebb becsapni.

Az égen fehér, pufók felhők. Enyhe szellő lengedez, csillognak a víz fodrai. Lois Kip kenujának az orrában ül. Még mindig nem tudja tökéletesen elindítani az evezőcsapást, ezért egész úton előre vagy középre sorolják. Lucy, aki nála is rosszabbul lapátol, mögötte ül. Nagyot fröcsköl Loistra.

– Ezt még visszakapod – szólal meg Lois.

– Egy böngöly volt a válladon – mondja Lucy.

Lois hátrafordul megnézni, vigyorog-e a barátnője. Egymást fröcskölgetik. Mögöttük, túl az első sziklakiszögellés göcsörtös fáin, eltűnt a tábor. Lois úgy érzi, elszakadt egy láthatatlan kötelék. Szabadon, függetlenül, önállóan lebegnek. Kenujuk alatt a tó egyre mélyebb, hidegebb.

– Nem viháncolunk a kenuban! – szól rájuk Kip. Pólója ujját végig föltúrta, karjai barnák és izmosak, arckifejezése határozott, evezőcsapásai tökéletesek. Látszik rajta, hogy pontosan tudja, mit csinál.

A négy kenu szorosan egymás közelében halad. Harsányan, elszántan dalolnak. Zeng „A szállásmester kamrája”, a „Klementina” és a „Pacsirta”. Inkább üvöltözés ez, mint ének.

Aztán felerősödik a szél, rézsútosan éri őket, és minden erejüket bele kell adni, hogy célhoz érjenek.

Történt valami fontos, ami megalapozta vagy előre jelezte volna a későbbi történeteket? Lois mindenre emlékszik, a legapróbb részletre is, ám ez nem használ neki.

Délben megálltak úszni és ebédelni, majd folytatták útjukat. Végül elérték a Kis Nyírfást, az első éjszakázóhelyet. Lois és Lucy tüzet rakott, a többiek felállították a nehéz ponyvasátrakat. A tűzrakóhely már régről ott volt, lapos kövek U-alakban. Egy megégett konzervdoboz és egy sörösüveg 40 volt a közepén. A tüzüket újra kellett gyújtani, mert kialudt.

– Igyekeztek – mondta Kip. – Mindjárt éhen halunk.

Az alkonypír fényénél mostak fogat, a krém habját a tóba köpve. Kip és Pat minden ételmezt, ami nem konzerv, egy zsákba tett, nehogy megdézsmálják a medvék.

Lois és Lucy nem a sátorban aludt. Kikönyörögték, hogy a szabad ég alatt alhassanak, mert akkor úgy beszélgethetnek, hogy a többiek nem hallják. Ha esne, mondták Kipnek, megígérik, hogy nem másznak be mindenki lábán át; a kenuk alá fekszenek. Így hát odakint maradtak.

Lois megpróbált kényelmesen elhelyezkedni a hálósákban, melyen érződik a raktár áporodottsága és az előző táborozók sós, édeskés testszaga. Bekucorodott, fejét összetekert pulóverére hajtotta. Elemlámpáját belültre tette, nehogy elguruljon. Fájó karjának izmai aprókat pendültek, mint az elpattanó gumiszálak.

Lucy ott mocorgott mellette. Halványan derengett arcának fehér oválisa.

– Nyomja egy kő a hátamat – szólalt meg Lucy.

– Nekem is – mondta Lois. – Akarsz bemenni a sátorba?

Ő ugyan nem akart, de a kérdés indokolt volt.

– Nem – válaszolta Lucy a hálósákjába gubódzva. – Jó volna visszamenni – jegyezte meg kiszáradva.

– A táborba?

– Chicagóba. Utálom, ahol most lakom.

– És mi lesz a barátoddal? – kérdezte Lois.

Lucy nem válaszolt. Elaludt, vagy úgy tett, mintha aludna.

Sütött a hold, susogtak a fák. Az ég csillagos volt, temérdek csillag egymásutánja egész az égaljig. Kip azt mondta, ha ilyen fényesek, az időjárásváltást jelez. Kinn a tavon két búvármadár szölongatta egymást őrjítő, szenvedelmes rikoltozással. Akkor, ott nem hangzott gyászosnak. Csupán háttérzaj volt.

Reggel a tó nyugodt, sima volt. Maguk után V-alakú nyomot hagyva siklottak a víztükrokn. Mintha repülnének, olyan volt. Ahogy a nap magasabbra hágott, nagyon meleg, szinte forró lett a levegő. A kenukban karjukra, lábukra röppentek a csípni kész böglyök. Lois remélte, hogy feltámad a szél.

A következő, Kilátópont nevű tűzrakóhelyen álltak meg ebédelni. Azért hívták így, mert noha a vízpart lapos sziklapárkány volt, a közelében szirt magasodott, melynek ösvény vezetett a tetejére. Az volt a kilátóhely,

bár nem volt ismert, hogy mi látnivaló van onnan. Kip szerint csak egy panoráma.

Lois és Lucy elhatározta, mindenképp felmászna. Nem volt kedvük töttyörögni az ebédre várva. Nem ők voltak soron, de különben se kerülgették a „hadtápkodást”. Nem volt nagy ügy ebédet készíteni: csak 41 ki kellett csomagolni a sajtot, elővenni a kenyeret és a mogyoróvaját. Igaz, Pat és Kip mindig előadta kis erdei műsorát, vizet forraltak a teájukhoz.

Szóltak Kipnek, hogy hová mennek. Mindig meg kellett mondani, hová mennek, még akkor is, ha csak pár lépésnyire az erdőbe, száraz gallyakat szedni gyűjtősnak. És soha nem mehetett egyedül.

– Rendben – mondta Kip a tűz fölé hajolva, uszadékfát dobva bele. – Negyedóra múlva ebéd.

– Hová mennek? – kérdezte Pat vizet hozva a tóból a csajkában.

– A kilátóhoz – felelte Kip.

– Legyetek óvatosak – mondta Pat, ahogy szokta, mintegy utógondolatként.

– Régi motorosok – zárta le a témát Kip.

Lois az órájára néz: tíz perc múlva tizenkettő. Ő figyel az időt, Lucy nem foglalkozik ezzel. Felmennek az ösvényen. Száraz talaja hol gömbölyűre kopott rózsaszín-szürke, hol cakkos szélűre hasadt sziklatömbök között vezet. Kétoldalt sudár balzsam- és lucfenyők, balról foltokban látszik a tó. A nap delelőn, sehol egy árnyék. Forróság dől rájuk alulról, fölülről. Az erdő száraz, recseg-ropog.

A csúcs nincs messze, de mire felérnek, megizzadnak a kaptatón. Csupasz karjukkal törölgetik a verítéket arcukról, óvatosan leülnek egy felhevült sziklára; másfél méterre a peremtől, melyet Lois túl közelinek érez. Tényleg kilátó ez, a meredek fal tetejéről hosszan ellátni a tó fölött arra, amerről jöttek. Lois elképed, milyen messzire jutottak a karjuk pusztá erejével. Ettől erősnek érzi magát, képesnek sok mindenre.

– Innen jó nagyot lehet csobbanni – állapítja meg Lucy.

– Ahhoz örültnek kell lenni – mondja Lois.

– Miért? – kérdi Lucy. – Simán menne.

Feláll és lép egyet a perem felé. Loisnak elszorul a lélegzete; olyasfélé, mint amikor hirtelen nagyot zöttyen egy autóban.

– Ne csináld – mondja.

– Mit ne? – hecceli Lucy. Tudja, mit érez Lois a magasban. De aztán visszafordul, és így szól:

– Muszáj pisílnem.

– Van papírod? – kérdezi Lois, akinél mindig van, és átad egyet.

– Kösz – mondja Lucy.

Mindketten tudják, hogyan kell pisilni az erdőben: gyorsan, hogy meg ne csípjenek a szúnyogok; bugyival a térdek között; terpeszben guggolva, hogy ne a lábadra menjen; lejtőirányban, hogy kevésbé látsszon a feneked.

42 Illik odébb lépni és elfordulni attól, aki a dolgát végzi. Lois tapintatosan feláll, és elindul vissza az ösvényre.

– Megvársz? – kérdi Lucy.

Lois lejjebb lépett a sziklák közé, és megállt ott, ahonnan nem lát rá Lucyre. A többiek hangját hallotta a partról; beszélgetést, nevetést. Valaki azt kiáltotta: „Hangyák, hangyák!” Valószínűleg beleült egy hangyabolyba. Oldalt, az erdőben, egyet károgyva, holló szólt rekedten.

Az órájára nézett: dél volt. Ekkor hallotta meg a kiáltást.

Azóta már annyiszor felidézte magában, hogy az eredeti kiáltás úgy elmosódott, mint egy lábnyom, melyre már többen ráléptek. De biztos volt benne (sőt, szilárd meggyőződése lett), hogy nem a félelem szülte. Nem sikoly volt. Inkább a meglepetés okozta, és túl hamar vége szakadt. Rövid volt, akár egy kutya vakkantása.

– Lucy? – mondta Lois. Azután, immár teli torokból: Lucy! Fölmászott a kövek között. De Lucy nem volt odafent. Vagy nem látszott.

– Ne hülyéskedj – mondta Lois. – Ideje ebédelni menni. De Lucy nem állt fel egy szikla mögül, nem lépett elő mosolyogva egy fa takarásából. Hét ágra sütött a nap, a sziklák fehéren virítottak.

– Ez nem vicces – mondta Lois, és nem is volt az. Kezdett megijedni, ahogy egy kisgyerek megijed, amikor nem tudja, hogy hová bújtak a nagyobbak. Hangosan vert a szíve. Gyorsan körülmélt, aztán hasra feküdt, és a szikla pereméről lenézett a mélybe. Dermesztő érzés volt. Sehöl semmi.

Visszabotorkált az ösvényre. Alig kapott levegőt, és ijedtében sírni sem tudott. Szörnyen érezte magát, bűnösnek és kétségbeesettnek, mint aki véletlenül valami nagyon rosszat tett, amit soha nem lehet helyrehozni.

– Lucy eltűnt – mondta Kipnek.

Kip bosszúsan nézett fel a kis tüze mellől. A csajkában forrt a teavíz.

– Hogy érted azt, hogy eltűnt? – mondta. – Hová ment?

– Nem tudom. Egyszerűen eltűnt.

Senki nem hallotta a kiáltást, ahogy azt sem, amellyel ő Lucyt szólította. A parton a lányok egymás közt beszélgettek. Kip és Pat fölment a kilátóhoz. Keresgéltek, kiáltoztak, sípot fújtak, de nem jött választ.

Miután lejöttek, Loisknak pontosan el kellett mondani, hogy mi történt. A többi lány körben ült és némán hallgatta. Mindannyian riadtak voltak,

különösen Pat és Kip. Ők voltak a túravezetők. Csak úgy, minden ok nélkül, nem veszihtetsz el egy táborozót.

– Miért hagyta őt egyedül? – kérdezte Kip.

– Épp csak visszamentem az ösvényre – válaszolta Lois. – Már mondtam, Lucynek kisdolga volt.

Nála idősebbek előtt nem merte használni a pisilés szót. Kip el-fintorodott.

– Talán csak bement a fák közé, és rossz felé indult – mondta az egyik lány.

– Lehet, hogy szándékosan csinálta – mondta egy másik.

Egyik elképzelésben se hitt senki.

Kenuba ültek, körbeveztek a kilátó alatti részen, és belenéztek a vízbe. De sziklák görgése, csobbanása se hallatszott, amikor az eset történt. Egyetlen nyomot sem találtak. Lucy egyszerűen eltűnt.

Ezzel vége is lett a kenutúrának. Ugyanúgy két napba telt visz-szatérni, mint eljönni, pedig hiányzott egy evezősük. Éneklés nem volt. Aztán motorcsónakkal, kutyákkal odament a rendőrség. A hegyi szakasz tagjai voltak, a kutyáik német juhászok, erdei nyomkeresésre kiképzettek. De mivel időközben esett az eső, nem találtak semmit.

Lois Cappie irodájában ül. Arca puffadt a sírástól, látta a tükörben. Teljesen tompa, mint aki megkukult. Nincs maradása. Túl nagy meg-rázkódtatás érte. Holnap érte jönnek a szülei, hogy hazavigyék. A ke-nutúrán részt vett lányok közül jónéhány ugyanígy távozik. A többiek egyelőre maradnak, mert a szüleik Európában vannak, vagy nem el-érhetők.

Cappie komor. Megpróbálták elhallgatni a történeteket, de a tá-borban, természetesen, mindenki tudja. Nemsokára a sajtó is meg-tudja. Nem lehet eltitkolni, de mit lehet mondani róla? Mi olyat, aminek értelme van? „Egy lány fényes nappal nyom nélkül eltűnik.” Nem hihető. Másra, rosszabb dolgokra fognak gyanakodni. Minimum gondatlanságra. Pedig ők mindig annyira vigyáztak. Baljós árnyak borulnak a Manitu-táborra, mint valami kód. A szülők más, szerencsésebb táborokba viszik majd a gye-reküket. Lois még tompán is olvas Cappie gondolataiban. Mindenki így gon-dolkodna.

Lois – feje fölött a tábor rajszóggal feltűzött szokásos napirendje – a vezetői iroda öreg íróasztala mellett, egy kemény széken ül, és kísért szemmel Cappie-t nézi. Cappie most mosolyog, mintegy biztatásul. Mesterkéltén oldott, el akar érni valamit. Loismak ismerős ez az arckifejezés; akkor ilyen, amikor becsempészett csokiszemeket, besúgott éjszakai kilógások után nyomoz.

– Mondd el még egyszer – mondja. – Az elejétől a végéig.

Lois annyiszor beszámolt már az esetről Patnek, Kipnek, Cappie-nek és a rendőrségnek, hogy szóról szóra tudja a szövegét. Tudja, de már nem hisz benne. Történet lett belőle.

44 – Ahogy mondtam, Lucynek ki kellett mennie. Adtam neki papírt. Visszamentem az ösvényre, ott vártam. Aztán meghallottam a sikkanást...

– Igen – mondja Cappie bizalomgerjesztő mosollyal –, de mi volt előtte? Miről beszéltetek?

Lois elgondolkodik. Ezt még senki nem kérdezte tőle.

– Azt mondta, onnan jó nagyot lehet csobbanni. Simán menne.

– És te mit mondtál erre?

– Azt, hogy ehhez örülnék kell lenni.

– Haragudtál Lucyra? – kérdi Cappie bátorítólag.

– Nem – feleli Lois. – Miért haragudtam volna? Sose haragudtam rá.

Megint sírhatnakéja van. Vége azoknak az időeknek, amikor tényleg haragudott Lucyre. Lucy maga lett a tökély.

– Néha anélkül haragszunk, hogy tudatában volnánk ennek – mondja Cappie, mintegy magának. – Néha nagyon megharagszunk, és nem is tudjuk. Néha olyat teszünk, amit nem is akartunk, vagy amiből nem tudjuk, mi következik. Úrrá lesz rajtunk az ingerültség.

Lois még csak tizenhárom, de hamar átlátja, hogy Cappie ezt egy kicsit sem érti magára. A többszám csak őrá vonatkozik: azzal vádolja őt, hogy lelökte Lucyt a szikláról.

Pofonként éri őt ennek igazságtalansága.

– Én nem... – nyögi.

– Mit nem – kérdi Cappie gyengéden. – Mit nem, Lois?

Lois a legrosszabb választ adja. Sírva fakad. Cappie tekintete felér egy nyugtázással. Megkapta, amit akart.

Később, már felnőttként, Lois meg tudta érteni, miről szólt ez a kikérdezés. Cappie kétségbeesését, igényét egy hihető történetre. Valamire, ami képes eloszlatni azt az érthetetlenséget, amivel Lucy után meg kellett birkóznia. Azt akarta, hogy Lois adja meg az okot, hogy maga Lois legyen az ok. Még csak nem is a sajtó vagy a szülők miatt, hiszen bizonyíték nélkül sose lett volna mersze megvádolni. Maga miatt volt szüksége rá: hogy magyarázatot találjon a Manitu-tábor és mindannak elvesztésére, amiért dolgozott. Az évekre, melyek során elkényeztetett gyerekeket szórakoztatott, szülőknél hízelkedett, bolondot csinált magából a hajába tűzött tollakkal. A Manitu-tábor valóban elveszett, nem élte túl az esetet.

Lois mindezt húsz év múlva tette helyre magában. Túlontúl későn. Már tíz perccel azután is késő volt, hogy kijött Cappie irodájából, és visszakullógott a bungalóba összecsomagolni. Lucy ruhái még mindig ott voltak, összehajtv a polcon, mintegy várakozón. Érezte magán a többi lány fürkésző tekintetét. Lehet, hogy ő tette? Biztosan ő volt. Ettől kezdve 45 többektől kapott ilyen tekintetet.

Lehet, hogy nem erre gondoltak. Lehet, hogy csak sajnálták őt. De ő úgy érezte, hogy bíróság elé állították és elítélték, és abban a tudatban élt, hogy elővették és megbüntették valamiért, amiről nem tehet.

*

Lois itt ül a nappaliban, a teáját issza. A térdmagasságtól mennyezetig érő ablakokon át a kéesszürkén hullámzó Ontario-tóra lát, meg a Toronto-szigetek szélfúttá fűzfáira, melyeknek susogását nem hallani ilyen messziről és az üveg innenső oldalán. Ha nem túl szennyezett a levegő, a szemközti partot is látja, a szomszédos országét, de az ma homályba vész.

Talán le kéne mennie, ki az utcára, és venni valamit. Elég üres a hűtője. A fiai azt mondják, túlságosan begubózik. De nem éhes, és kiszakítani magát innen egyre megterhelőbb.

Már alig emlékszik, milyen volt a két gyerekkel a szülészetén, szoptatni őket csecsemőkorukban, férjhez menni, hogyan nézett ki Rob. Annak idején sem érezte, hogy mindenre odafigyelt volna. Többnyire fáradt volt, mintha nem egy, hanem két életet élne: a sajátját és egy másik, körötte lebegő árnyéletet, amely nem hagyta magát megvalósítani. Azt az életet, amely akkor történt volna meg, ha Lucy nem lép ki tőrből és időből.

Soha többé nem ment északra, Robék családi üdülőjébe, vagy lakatlan – erdős, tavas, búvármadaras – tájakra. Még a közelükbe sem. Mégis, mintha mindig egy másik hangra figyelt volna, egy olyan valakiére, akinek ott kellett volna lennie, de nem volt. Egy visszhangra.

Míg Rob élt, míg a fiúk felnövekedtek, úgy tehetett, mintha nem halaná ezt az űrt a hangokban. De most kevés dolog vonja el a figyelmét róla.

Elfordul az ablaktól, és a festményeire néz. Ott azok a kusza fák a rózsaszínbe hajló szigeten. Ugyanaz a táj, ahova eleveztek azon a régi nyáron. Látott útikönyveket arról a tavas vidékről, légi fotókat. Fentről másképp fest, még nagyobb, reménytelenebb: vaktában elszórt kék tócsák sötétzöld bozótban, a fák sörtéknek hatnak.

Hogy tudnál ott megtalálni bármit is, ami eltűnt? Talán, ha mindent kívágnának, leapasztanának, valamikor előkerülnének Lucy csontjai, bárhol rejtőztek is. Néhány csont, egypár gomb, a shortja övének csatja.

De egy élettelen személy az holttest, amelynek kiterjedése van.

46 Létezik valahol, látható. Ládába, földbe tehető. De Lucy nincs ládában, sem földben. És mivel pontosan sehol nincs, bárhol lehet.

Ezek a festmények pedig nem tájképek. Mert ott északon, hagyományos európai értelemben nincsenek tájak: szelíd lankák, kanyargó folyók, egy házikó, és a háttérben hegyek bíborszín alkonyi éggel. Helyette kuszaság van, hosszan elnyúló labirintus, amiben nagyon hamar eltévedhetsz, ha le térsz az ösvényről. Egyik festményén sincs háttér, távlat, csak egy beláthatatlan, a fák és ágak kuszaságában, a sziklás táj zegzugaiban bővelkedő előtér. Bármily messze hatolsz belé, sosincs vége. És a fák nemigen fák, inkább élénk színekkel feltöltött energiacsápok.

Ki tudja, hány fa állt azon a szirten közvetlenül azelőtt, hogy Lucy eltűnt? Megszámolta valaki? Lehet, hogy utána eggyel több lett.

Lois itt ül a székében, és nem mozdul. Csészét tartó keze félúton megállt a szája felé. Hall valamit, majdnem hall: felismerést vagy örömet kifejező kiáltást.

Nézi a festményeket, beléjük mélyed. Mindegyik Lucy-t ábrázolja. Ő nem látszik, de ott van rajtuk, a rózsaszínbe hajló sziget, vagy az azutáni mögött. A szirtről készült képen a leomlott sziklák rejtik. A folyópartot ábrázolón az egyik felfordított kenu alatt gubbaszt. A sárga őszi erdőben azért nem látni, mert túl a jégkék tavon, egy olyan fa mögött áll, melyet a többi eltakar. De ha besétálnál a képbe, és meglelnéd a fát, tévednél, mert az a bizonyos fa messzebb van.

Mindenkinek lennie kell valahol, és Lucy itt van Lois lakásában. A falak bejáratként nyíló fedettségeiben. Itt, nála. És nagyon is életben van.

Szilágyi Mihály fordítása

¹ Manitu: az algonkin indiánok elképzelte személytelen természetfeletti erő, a számos szellem egyike. Hitük szerint a természet és az élet közötti kapcsolatot és egyensúlyt a szellemek teremtik meg, és ebben kiemelkedő szerepe van Gitche Manitunak, a Nagy Szellemnek – újabb keletű, pontosabb fordításban: a Nagy Kapcsolatnak. A lélek európai felfogásától eltérően az algonkin hitvilágban a tárgyak is kapcsolatban állnak a természettel és az étellel, nekik is megvan a maguk manituja. Mivel a mai Kanada és USA keleti vidékein őshonos algonkin törzsek kerültek először kapcsolatba a telepeseikkel – az útleírások, majd az indiános könyvek által –, a manitu lett az első Európa-szerte ismert indián szavak egyike.